

Riigieksamid algasid kirjandiga

Üle 12 000 abiturienti ja ligi 3000 varem keskkooli lõpetanud kirjutasi eile esimese riigieksamina kirjandi.

Mustamäel asuvas Tallinna 54. keskkoolis oma õpilasi eksamile saatvad klassijuhatajad Ester Kullerkupp ja Mae Sutrop olid rohkem närvis kui õpilased. Õpetajad tunnistasid, et pabistavad nõrkade kirjutajate pärast. "Räägitakse, et kui kohale tuled ja kirjandi ära teed, pääsed ikkagi läbi. Kõige nõrgema kirjandi eest on võimalik saada üks pall, kuid see on ikkagi positiivne hinne," ütlesid õpetajad, nentides, et proovikirjandi kirjutasi paljud teemast mööda.

"Täna on kõik õpilased kohal ja enamik neist tahab kõrgkooli astuda. Meil on üks poiss, kes kaks veerandit koolis ei käinud, kuid riigieksamile ta tuli – loodab ikka lõpetada," ütles Sutrop, kelle oma laps eile samuti kirjandit kirjutas.

Enamik abituriente suhtus riigieksamitesse hästi: pärast ei tule enam teist korda pabistada.

"Euroopa Liidu teemal ma küll kirjutama ei hakka. Sellest on nii palju jahutud ja esseeid kirjutatud," ütles üks noormees teisele. "Küüditamise teemat ma ka ei taha, see aeg on liiga kauge," vastas teine.

Kell 10 suleti aula uks. "Keel on see, mis rahva rahvaks teeb," ütles raadiost haridusminister Mait Klaassen. "Emakeeles avaldame oma mõtteid ja tundeid, anname edasi oma suhtumist inimesse, kultuuri, majandusse, poliitikasse ja igapäevaelu," rääkis ta enne teemade ettelugemist.

54. keskkooli 12a klassi õpilane Mari Klein (17) pidas kirjandit enda jaoks kõige olulisemaks riigieksamiks. "Arvatavasti lähen Tartu Ülikooli eesti filoloogiat õppima ning kirjandi ja saksa keele eksami eest antud pallid on määravad," ütles saksa keele eriklassis õppiv tüdruk pärast eksamit.

Kirjandit teemal "Ajakirjandus ühiskonna mõjutajana" kirjutas Mari kuus tundi. "Olen ka ajakirjanduse peale



Tulevane eesti filoloog või näitleja, praegune Tallinna 54. keskkooli õpilane Mari Klein kirjutas kirjandi teemal "Ajakirjandus ühiskonna mõjutajana".

RAIGO PAJULA

mõelnud, aga selleks peab olema artikleid ajalehtedes ilmunud, nii et minu jaoks jääb see asi ära."

Eesti filoloogia kõrval kaalub Mari ka näitlejaks saamist Viljandi Kultuurikolledžis. "Aga mine sa tea, kuidas selle andega on."

Riigieksamite vastu pole abiturientidel midagi. "Muidugi ajab veidi närvi see, et hindavad võõrad ja kirjandi hinde saame nii hilja teada," ütles neiu. "Ja kui sel aastal ülikooli sisse ei saa, tuleb järgmisel aastal ikkagi uuesti riigieksamid teha, sest pole loogiline, et

edaspidi nende pallidega kõrgkooli pääseks."

Õpetaja Mae Sutropi sõnul on Mari Klein üks paremaid kirjutajaid kogu abituuriumis. "Ta on väga emotsionaalne ja kui ta esineb, on lust teda kuulata. Kuidas te küll nii õige tüdruku juurde juhtusite?" küsis Sutrop.

Rakvere emakeeleõpetaja ja Lääne-Viru maavalitsuse inspektor Liivi Heinla on üks seitsmekümnest õpetajast, kes hakkavad kirjandeid hindama. 31. märtsil saabuvad talle esimesed kakssada tööd, mis tuleb kolme nädala

jooksul läbi lugeda. Siis järgneb veel teist samapalju. "Kirjand vajab keskendumist," arvas Heinla, lubades lugemistööd ka öötundidel jätkata.

Kirjandipäeval oli Heinla maavalitsuses valves, et telefonitsi lahendada koolides tekkivaid probleeme. Kaks aastat vabatahtlikuna riigieksami sünni juures olnud, tunneb ta süsteemi peensusteni.

"Ainukene suurem mure oli see, et ühel õpilasel sai vihik täis," selgitas Heinla. Nimelt saabusid riiklikust eksamikeskusest ka kirjandi kirjutamise

1997. aasta kirjandi teemad:

"Astusin lihtsate asjade juurde, toetusin lihtsale heale" (Debora Vaarandi, eesti luule põhjal), "Aeg ja inimene" (ühe kirjaniku loomingu põhjal), "Probleeme Eesti kaasaegses proosas", "Inimene on saladus" (väliskirjanduse põhjal), "Kunsti kaudu avardub minu maailm", "Ajakirjandus ühiskonna mõjutajana", "Oleme muutuste kiirteel", "Üle kriisi läheb sild", "Mida kaugemal tulevik on, seda kaunim ta näib" (Murphy seadus) ja "Aukartus elu ees".

vihikud, üks mustandi ja teine puhutandi jaoks. Üks Virumaa õppur aga sattunud nii hoogu, et oli täitnud mustandiga ühe vihiku ja lisaks tüki teistki, enne kui pedagoogid jaole said. Kolmas riikliku tähtsusega vihik siiski leiti.

Kella viie paiku hakkas telefon Lääne-Viru haridusosakonnas taas tihedamini helisema ja Heinla jagas selgitusi, kuidas üle 650 Lääne-Viruse kirjutatud kirjandit on vaja maakonnakeskuste toomiseks kokku pakkida. Rakverest viis auto need öhtul Tallinna, kus töid kuu lõpuni sorteeritakse ja arvele võetakse.

Heinla sõnul pakitakse tööd Tallinnas ümber nii, et ühegi hindaja kätte ei satuks üle kümne ühe kooli õppuri töö. Eesti eri paigust kokku kogutud kirjandilugejad oma paarilist ei tea. Öeldud on vaid seda, et ühte kirjandit loevad nii keskkooliõpetaja kui ka kõrgkooli õppejõud. Esimene parandab punase, teine aga rohelise pastapliiatsiga.

Lääne-Viruse peaks Heinla sõnul olema kolm kirjandite hindajat, kes valiti põhimõttel, et nad oleksid karmilt leebed ja leebelt karmid.

KRISTI MALMBERG
KÄRT KARPA
REIN SIKK